

บทคัดย่อ

ภาคนิพนธ์ : พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในชุมชน ของ จังหวัดสตูล
 โดย : นางสาวอุบลวรรณ คงดี
 ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
 วิชาเอก : การจัดการการพัฒนาสังคม
 ปีการศึกษา : 2544

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพของผู้สูงอายุในชุมชน
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในชุมชน
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ

ตนเองของผู้สูงอายุ

สำหรับวิธีการศึกษานั้น ได้ใช้แนวทางการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์
 เจาะลึกเป็นหลัก ร่วมกับการสังเกตและศึกษาจากเอกสาร โดยมีผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จำนวน
 18 คน ซึ่งเป็นผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามทั้งหมด และมีภูมิลำเนาอยู่ ณ จังหวัดสตูล การ
 วิเคราะห์ใช้การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ทำการตรวจสอบโดยใช้เทคนิคสามเส้า
 จากผู้ให้ข้อมูลและนำข้อมูลวิเคราะห์ตามหลักตรรกะ เทียบเคียงตามแนวคิดทฤษฎีควบคุม
 บริบท (Context) นอกจากนี้ยังอาศัยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการ
 วิเคราะห์ เพื่อให้มีความแจ่มชัดในเชิงรูปธรรม

ผลการศึกษาที่สำคัญพบว่า

1. ผู้สูงอายุในชุมชนมีการศึกษาค่อนข้างต่ำ มีสัมพันธภาพในครอบครัวที่อบอุ่น
 มีอาชีพเกษตรกรรม ทั้งหมดมีหลักประกันสุขภาพ แต่ครั้งหนึ่งไม่มีเงินสะสม
2. ผู้สูงอายุในชุมชนทั้งหมด ให้ความหมายของผู้สูงอายุโดยใช้เกณฑ์ด้านร่างกาย
 มากที่สุด รองลงมาใช้เกณฑ์บทบาททางสังคม เกณฑ์อายุ เกณฑ์ด้านจิตใจและอารมณ์ตาม
 ลำดับ

3. คำที่ใช้เรียกผู้สูงอายุในท้องถิ่นของจังหวัดสตูล พบว่า ผู้สูงอายุทั้งหมดต้องการให้เรียกตามลำดับเครือญาติ

4. การจัดสรรเวลาในการทำกิจกรรมในรอบวันของผู้สูงอายุ มีความเหมาะสมกับวัย

5. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองในภาวะปกติและในภาวะเจ็บป่วย มีความเหมาะสมกับวัยที่เริ่มเสื่อมถอย และสอดคล้องกับขนบธรรมเนียมประเพณี หรือวัฒนธรรมของท้องถิ่น

6. ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ เกิดจากตัวผู้สูงอายุเอง เนื่องจากมีสภาพร่างกายที่เสื่อมถอย จึงทำให้ศักยภาพในการส่งเสริมดูแลสุขภาพตนเองลดน้อยลง

ผู้วิจัยได้เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับสาเหตุที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนางานส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุให้ดีขึ้นต่อไป

There are 3 objectives for this research; they are 1.to study senile people's health condition in a community; 2. to study senile people's health behavior and 3. to find out problems and obstacles in promoting senile people's healthcare behavior.

The method of study is a qualitative one, mainly through the in-depth interview technique, coupled with observation and documentary reviews.18 senile people in Satun Province were appropriately selected as key-informants for in-depth interview about the studied objectives and relevant details. Data obtained were triangularly checked for their reliability and later were analyzed contextually with the assistance of descriptive statistics.

Major findings of the study are as follows:

1.The studied senile people are found to have low formal education with warm family relation; their occupation is in agricultural field; all of them have health insurance but one-half of them live without saving money at all.

2.All of the senile people studied define the meaning of "senile people" by using physical criterion, followed by social role, age, mind and emotion respectively.

3.All of the senile people want to use kinship terms to denote their seniority.

4. Time arrangement for daily activities among the senile people is suitable with age.

5. Healthcare behavior expressed both in normal time and during ill-health are appropriate to the aging condition and in accordance with customs, traditions or local culture.

6. Problems and obstacles in promoting senile people's healthcare behavior are originated from the senile people themselves because of their aging reducing their potentiality in self-care behavior promotion.

The researcher has recommended appropriate measures for further development of the senile people's healthcare promotion work.